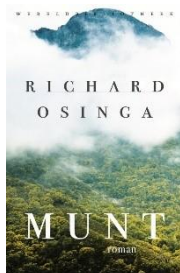

Munt

Richard Osinga

Wereldbibliotheek

288 pagina's / € 22,99

Extra tips en achtergronden bij het Leesclubdossier in Boekenpost 189

Over het boek

De vondst van een oude munt in Congo brengt de levens van de drie hoofdpersonen in de roman, die ieder op hun eigen manier dromen van een beter leven, in beweging. Maar de gevolgen van de vondst zijn voor allen ingrijpend.

Over de auteur

Richard Osinga (Haarlem, 1971) wist op de middelbare school niet wat hij wilde worden. Hij begon aan een studie economie omdat hij dacht dat dat alle opties openhield. Maar na een jaar vond hij dat toch wel erg beperkt en switchte hij naar algemene letteren. 'Dat was een snoepdoos, je kon zelf een pakket samenstellen: kunstgeschiedenisvakken, Nederlands, Franse literatuur.' Zijn focus lag op Franse literatuur. Arabisch koos hij als bijvak en hij studeerde een tijd in Marokko. Hij studeerde af op Tahar Ben Jelloun, een Franstalige Marokkaanse schrijver.

Na zijn studie werkte hij voor Buitenlandse Zaken als diplomaat in Algerije en Senegal. Voor de geboorte van zijn eerste dochter, hij heeft er inmiddels vier, vestigde hij zich in 1998 met zijn vrouw weer in Nederland. Vanuit Amersfoort werkte hij nog een tijd in Berlijn waar hij een eigen bedrijf had, Trisopo, dat via een reisapp persoonlijk advies gaf. Na als zorgondernemer gewerkt te hebben, werkt hij nu bij een psychologisch adviesbureau als productmanager.

In 2003 debuteerde hij met *Bor in Afrika*. *Munt* is zijn zevende roman.

Discussietips

1. Ieder deel van de roman begint met een proloog rond de god Komba. Hoe verbind je deze met de rest van het boek?
2. Xiao Wei 'verlangt ernaar de munt te bezitten zonder te begrijpen waarom' (p. 10). Wat veroorzaakt dat verlangen?
3. Bij het spel go dat Xiao Wei en Yu Tong-ren spelen, gaat het erom ver vooruit te kijken en te voorzien wat de ander van plan is. Hoe zie je dat terug in hun relatie? In hoeverre toont Yu zich een vriend?

4. Osinga wilde van de roman onder andere 'een puzzel met de tijd' maken en de lezer ook laten puzzelen. Op welke manieren komt de omgang met de tijd terug in het verhaal en in de constructie van de roman? In hoeverre werd je als lezer op het verkeerde been gezet?
5. Plamedi's grootste wens is om in Brussel te gaan studeren. Hoe denkt hij er aan het einde over?
6. Wat hebben Plamedi, Xiao Wei en Eva gemeenschappelijk? Waarin verschillen ze? Bij welk personage voelde je je het meest betrokken?
7. Welk beeld heb je gekregen van de relatie tussen Eva en haar stiefdochter Felice?
8. De roman speelt voornamelijk in Congo. Welk beeld heb je gekregen van het land en van de rol van Westerse landen in de geschiedenis ervan? Hoe kijken respectievelijk Plamedi en Eva naar de expedities van westerlingen?
9. Er zijn diverse gruwelijke scènes rond het optreden van 'De Mannen van Water'. Hoe heb je die ervaren?
10. De Efe's nemen Plamedi op het einde op in hun midden. Hoe verklaar je dat?
11. Tot welke inzichten komen de drie hoofdpersonages? In hoeverre hebben zij eenzelfde ontwikkeling doorgemaakt?
12. Osinga schrijft vanuit het perspectief van een Chinese en een Congolese man en vanuit een Nederlandse vrouw. Een dergelijke aanpak loopt het gevaar bekritiseerd te worden als een vorm van '(culturele) toe-eigening', het denken/schrijven vanuit een perspectief dat je niet kunt kennen. Wat vind je daarvan in dit geval?
13. In zijn recensie in *NRC* (5-5-2023) schrijft Thomas de Veen dat de verhalen 'steeds meer doordrongen raken van hopeloosheid'. In een interview met *Het Parool* stelt Osinga: 'Niet alle spiralen leiden naar de put'. Wat blijkt er volgens jou vooral uit *Munt*?
14. In het interview in *Boekenpost* 189 zegt Osinga naar aanleiding van de verhaallijn over Plamedi: 'Voor mij speelt de vraag mee: hoe lang blijf je verantwoordelijk voor een daad? Ben je nog degene die je vroeger was? Ik voel me niet meer verantwoordelijk voor fouten die ik tien jaar geleden heb gemaakt, maar anderen gunnen je die ontsnapping meestal niet.' Hoe denk jij hierover?
15. Een andere vraag die Osinga opwerpt in het interview: 'De circulaire tijdsbeleving staat lijnrecht tegenover het voortgangsidee dat in het westen leeft: morgen moet beter zijn dan vandaag. We moeten onszelf de vraag stellen of meer altijd beter is. Wat wil je van het leven?' In hoeverre zet de roman je aan het denken hierover?
16. De roman is wel getypeerd als een ideeënroman en een boek over zingeving. Welke visie(s) op het bestaan herken je, wat spreekt je aan en wat niet?
17. Aan het eind van het interview in *Boekenpost* zegt Osinga: 'Het zou een mooie traditie zijn om met de gemeenschap samen te denken over wat het leven betekent, wat belangrijk is. Ik heb de antwoorden ook niet, maar ik stel de vragen wel in mijn boeken. Daar is de literatuur voor.' Is een leesclub voor jou een vorm van een gemeenschap om over dergelijke zaken te praten?

Achtergronden

Interviews en reacties

1. Radio: interview in het programma [Opium](#) (circa 18 minuten).
2. Radio: interview in het VRT-radioprogramma [Klara](#) (circa 10 minuten).
3. Podcast: aflevering van de serie [Tussen de Kaften](#) vanuit boekhandel Riemer in Amersfoort, waarin *Munt* uitgebreid besproken wordt (circa 53 minuten).
4. 'Complex, ingenieus bedacht en uitstekend geschreven. Een geweldig boek', schreef de jury van de Boekenbon Literatuurprijs over *Munt* in het [rapport over de vijf nominaties](#).
5. Lezersrecensies op de website [Hebban](#).

Het decor: Congo.

6. Belangrijke bron voor Osinga en een heel bekend boek over Congo is het werk van David Van Reybrouck, [Congo : een geschiedenis](#) (2010), dat bekroond werd met de AKO Literatuurprijs en de Libris Geschiedenis Prijs.
7. Artikel uit 2013 van Koen Vlassenroot (Universiteit Gent) op de [website van MO*](#) over achtergronden van het geweld in Oost-Congo. Op deze website vind je ook een beknopt artikel uit 2008 over de [slechte situatie van pygmeëën](#) in de provincie Noord-Kivu.
8. Richard Osinga liet zich over het wetenschappelijk onderzoek naar Bantoe-talen informeren door Koen Bostoen van de Universiteit Gent. Op de website [Stemmen van Afrika](#) vind je een artikel van hem over de samenwerking tussen taalkundigen en archeologen bij dat onderzoek. Eva is als archeologe gespecialiseerd in palynologie (pollenanalyse). Meer informatie hierover op de site van de Palynologische Kring, onderdeel van het Koninklijk Nederlands Geologisch en Mijnbouwkundig Genootschap. Daar vind je onder andere een [brochure over 'Pollen en archeologie'](#).
9. Blog over bezoeken aan Noord-Oost Congo en het leven van de pygmeëën door [Henriette Kikken](#), oprichter van Stichting Bondeko 'ontmoeting met Congo'.

Verwijzingen naar Chinese literatuur

10. Op diverse plaatsen in de roman worden regels geciteerd van de Chinese dichter Li Bai (vroeger ook wel geschreven als Li Bo en Li Po, ook wel Li T'ai Po of Li T'ai Pe). Hij leefde van 701-762 en wordt wel 'De Onsterfelijke Dichter' genoemd. De versregels op pagina 28, over het maanlicht voor het bed, vormen een van de meest beroemde klassieke Chinese dichtregels. Schoolkinderen kennen dat in China uit het hoofd. Er zijn relatief veel gedichten van Li Bai in het Nederlands vertaald, onder andere door W.L. Idema, samensteller van de *Spiegel van de klassieke Chinese poëzie*. Meer over Li Bai op [Wikipedia](#) en op [Wie Was Li Po?](#) en uitgebreider op [WikiKids](#).
11. [Sun Tzu](#) (of Sunzi) is de legendarische auteur van *The Art of War*, een standaardwerk over de [strategie van het oorlogvoeren](#), geschreven in de vijfde eeuw. Nederlandse vertalingen verschenen onder andere onder de titels *De kunst van het oorlogvoeren* (1994) en *Winnen zonder strijd* (2010).
12. [Xie Taio](#) is net als Li Bai een klassieke dichter (464-499).
13. Meilin vertelt Xiao Wei over haar colleges over de [Dichters van de Zes Dynastieën](#).

Muziek

14. Plamedi herinnert zich een liedje van Tabu Ley Rochereau dat zijn moeder vroeger zong (p. 89). Op [YouTube](#) vind je diverse video's met de muziek van dit nummer, getiteld 'Mokolo Nakokufa'. De jonge Plamedi die ontsnapt aan 'De Mannen van Water' hoort op een autoradio een nummer van Samba Mapangala over 'de eeuwigheid van de bergen' (p. 189). Dit nummer heet 'Dunia tunapita'. Een geluidsopname met de tekst in beeld weergegeven vind je op [YouTube](#).

15. Dwalend door het woud denkt ook Eva terug aan een lied dat zij als kind haar moeder hoorde meeneuriën: '[Verdronken vlinder](#)' van Boudewijn de Groot (tekst Freek de Jonge).

Het spel 'Go'

16. Xiao Wei speelt met zijn landgenoot Yu die ook in Congo is, enkele keren het spel 'Go'. Over de geschiedenis van dit oude Oosterse bordspel en de spelregels is veel te vinden. Een goed startpunt is uiteraard de pagina op [Wikipedia](#).

Poëzietip

17. Het kan een mooie afsluiting (of een mooi begin) van een leesclubbijeenkomst zijn om een gedicht te bespreken dat een bepaalde verwantschap heeft met het boek dat centraal staat. Wij kozen bij *Munt* voor onderstaand gedicht van Marjoleine de Vos, verschenen in de bundel *Zeehond vandaag* (Van Oorschot, 2000). De tekst is overgenomen met toestemming van auteur en uitgever.

Niets is voorstelbaar

Het eiland in de verte is bewoond, zegt men
bij zonsondergang zitten er mensen te wachten,
neem je de boot, nadert de kade vol stoeltjes.
Aan het eind van het pad is een dorp, zegt men
het ligt wit tegen een heuvel, heeft een plein
loop je drie uur hoor je geluiden van stemmen.
Een vrouw roept haar man, iemand zingt, onderweg
zagen cicades, brullen kikkers in een bron.
Een man zweet onder zijn hoed, hij hijgt
als hij klimt, snakt naar zee voor een duik
in het peilloze blauw. Dat alles is nu, zegt men.

Woorden, waar is die wereld, hier is het nu.
Adem ruist door de kamer, zoekt leven en
hangt aan lakens, een hand tast naar warmte.
Misschien droomt iemand een stenig pad, ezels
beladen met hooi, schitterend zonlicht
op diepblauw water, misschien bestaat dat,
een man zwemt, een golf spoelt naar zee.

Niets is voorstelbaar, het daar niet, het straks
niet en zeker het nu niet omdat het voorbij is.
Een leeg huis in de zomer. Je moet het geloven
het staat op die schim daar, dat is het eiland.
Geef al je woorden, je kunt er niet heen.

Samenstelling: Marlene Lunter en Frank Hockx